

34(094.5)
(497.1)

Поштарина плаћена.

Год. XIX

НОВИ САД 15. I. 1939.

Број 1

Годишња претплата Д. 120.

Лист излази месечно.

ЗБИРКА

ОДЛУКА ВИШИХ СУДОВА

КРАЉЕВИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ

XIX

1939

ВЛАСНИК И УРЕДНИК:

Др. НИКА Ј. ИГЊАТОВИЋ
СУДИЈА КАСАЦИОНОГ СУДА У НОВОМ САДУ

Садржај: 1 Берива општ. бележника. — 2 Конвенционална казна и кауција. — 3 Наплата општ. приреза. — 4 Установљење кривичне осуђујуће пресуде. Одговорност оца за мл. сина. — 5 Ревизијски рекурс и посл. став §-а 596 Грпп. — 6 Ренумерација. — 7 Прочитање тестаментa. — 8 Неодржање обећања у погледу наслеђивања. — 9 Наследни уговор странака не може се једнострано мењати тестаментом. — 10 Погрешно укњижење цесије. — 11 Одгодна моћ на извршење неправомоћне одлуке. — 12 Изјава правног лека. Крађа. — 13 Закон о осигурању радника (§ 97). — 14 Земљорадничке задруге и Уозз. — 15 Доказивање потписа на меници. Сравнивање потписа. — 16 Означење доспелости менице. — 17 Отказ директору новчаног завода. — 18 Надпрегледања рада управних власти. Брисовна тужба Државног Ерара.

Библиотека Министарства Прагде
Београд.

ЗБИРКА

грађанско-правних начелних одлука

IV НАСЛЕДНО ПРАВО

(Наставак).

258.

У колико је тестатор пре тестирања изјавио, да своје располагање жели сматрати усменим тестаментом, није потребно, да ову изјаву понови после тестирања. (Н. О. 15-IX 1904 број 5156)

259.

За ваљаност усменог тестаamenta није безусловно потребно, да опоручитељ речима закона изјави то, да учињено завештање сачињава његову усмену последњу вољу, него је довољно, да своју вољу изјави тако, да се из тога може установити, да је желео усмено тестирати. и да је тестирање сматрао усменим тестаментом. (Н. О. 21-IV-1911 број 5747)

260.

У појединим деловима државе развијен и по прописима Грпп. доказан такав обичај, по коме се од 26 јула 1861 год. до ступања на снагу законског чл. XVI: 1876 могао градити тестаменат пред среским начелником и заклетником, без жупанијског овлашћења, има се на основу §-а 5 привремених судских правила прихватити, и на овај начин грађени тестаменти имају се сматрати пуноважнима. (П. О. 17-III-1883 бр. 8.)

261.

Пошто формалне захтеве јавних тестамената не нормира зак. чл. XVI: 1876, него зак. чл. XXXV. 1874, за ваљаност по јавном бележнику састављеног тестаamenta није захтев, да употребљени пословни сведоци лично познавају тестатора. (Н. О. 12-XI-1912 број 1891)

262.

Под „којом странком“ споменутој у тач. е) §-а 72 зак. чл. XXXV: 1874 има се разумети не само завешталац, већ и

ЗБИРКА

ОДЛУКА ВИШИХ СУДОВА

КРАЉЕВИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ

XIX
1939

ВЛАСНИК И УРЕДНИК:
Др. НИКА Ј. ИГЊАТОВИЋ
СУДИЈА КАСАЦИОНОГ СУДА У НОВОМ САДУ

ШТАМПАРИЈА ДУШАНА ЧАМПРАГА И ДРУГА НОВИ САД

Шт. д. чп/248

1.

Суд је општ. бележнику досудио неоспорну висину његових припадности према старом општ. статусу, а не по новом општ. статусу, одобреном по Бану Дун бановине, јер је правомоћним решењем надлежног среског начелника, поништена побијана одлука општ. одбора, и изречено, да тужитељу који није преведен на нову плату, припадају берива по старом општ. статусу.

(Кс. у Новом Саду, Рев. 625-936).

Касациони суд ревизију тужене општине одбја.

Разлози: Тужитељ је тужбом тражио да му тужена општина, где служи као општински бележник, у име неисплаћених берива плати своту од 7646 динара са 5% камата од дана тужбе. Тужена је порекла да би тужитељу што дуговала, јер је тужитељу плата према новом општинском статусу одобреном од стране Бана Дун бановине смањена, док тужитељ рачуна берива према старом статусу који није више у крепости. У току поступка код првостепенога суда тужитељ је приказао и списима прикључио одлуку Среског начелника среза Н. од 21 маја 1935 број 6223/1985, којим је одлука општинскога одбора поништена и Срески начелник изрекао да се берива тужитељева, који није преведан на нову, имају исплаћивати по старом, а не по новом статусу. Прикључио је тужитељ и уверење управног суда у Београду, да општина ту одлуку Среског начелника није нападала.

Првостепени је суд тужбу уважио и тужену осудио да утужену своту исплати, а призивни је суд призив тужене одбио и првостепену пресуду у целини потврдио.

Жалба тужене да је призивни суд повредио правне прописе није основана. Из напред наведенога решења Среског начелника видљиво је, да тужитељу припадају припадности не по новом, него по старом општинском статусу и да је то питање код надлежних управних власти правоснажно решено. Како питање саме висине сво-

те која би тужитељу припадала по старом општинском статуту није спорна, нису доњи судови погрешили када су се за расправљање спора огласили надлежнима и тужитељу дугујућу своту досудили.

Нови Сад, 3 октобра 1938 године.

Види: VIII, 194, — IX, 50, — X, 115, XIII, 4, 13, 123, — XVI, 128, — XVIII, 37, 230, 220, 249.

2.

1. Разлика између кауције и конвенционалне казне.
— II. Уговорна казна је у ствари висина штете установљења споразумом самих странака. Суд нема право да висину ове казне безусловно преиспишује, већ ју може ублажити само онда, ако је несразмер између висине казне и повређеног интереса друге стране тако несразмеран, да је та висина казне очевидно неправична.

(Кс. у Н Саду, Г. II. 491(1934.)

Поводом ревизије тужитељеве призивна се пресуда разрешава и призивни суд упућује на даљи поступак и доношење нове одлуке, у којој ће се решити и то која странка има да сноси трошак ревизионог поступка.

Трошак ревизионог поступка се установљава за тужитеља са 1150 динара, а за туженог са 1610 динара, а за Државни Ерар у име таксе на рев. молбу тужитеља 400 динара.

Разлози: Тужитељ у тужби тражи, да се тужена обвезе, да му врати обвезнице ратне штете у номиналном износу од 200.000 динара, које је дао као јамчевину, а која да је уједно проглашена и за конвенционалну казну.

Тужени се брани тиме, да према уговору има право задржати кауцију, јер тужитељ уговор није извршио, а уговорено је да кауција припада у корист тужитеља и онда ако би била штета коју град трпи мања од те кау-

ције, али да је у овом случају штета за град била много већа.

Првостепени суд је тужитеља одбио са тужбом сматрајући, да кауција према уговору припада у корист туженога.

Призивни суд је ову пресуду потврдио сматрајући да је кауција пропала у корист туженог, јер да је тужитељ сам одустао од уговора, а и да је штета коју је град услед тога претрпио већа него кауција.

Тужитељ ову пресуду напада у својој ревизионој молби због повреде формалног и материјалног права.

Наводи тужитељ да је призивни суд повредио материјално право тиме, што се у овом случају ради управо о конвенционалној казни; конвенционалну пак казну може суд снизити чак и у оном случају ако би се странке тога права одрекле.

Повреду пак формалног права образлаже тиме, што је призивни суд установио, да је град претрпео већу штету од спорне кауције, а да није навео доказе на основу којих је то утврдио.

Ове су жалбе основане.

Према уговору од 8 IV 1924 који је прикључен списима, тужитељ је већ приликом склапања уговора положио код туженог спорне обвезнице у име јамчевине.

Ово полагање обвезница јесте кауција, јер је кауција она вредност, коју једна уговарајућа страна предаје другој унапред, а која ће тој другој страни припасти у случају ако предатељ не испуни посао уопште или не онако, како је уговорено. Но да би се намирио из кауције, прималац исте мора доказати штету и може из примљене кауције добити само толико колико му је штета.

Но у овом спору странке нису остале само код истакнутог појма кауције.

Према тач. 14, 15 и 16 увета, који су саставни део уговора и горња кауција пропада у корист туженог ако се лиферант не би држао услова уговора па и онда ако би штета била мања.

Тиме је тада кауција претворена у конвенционалну казну.

Код конвенционалне казне странке споразумно унапред установљују попречну висину евентуалне штете због повреде уговора, коју висину може странка утужити, а ако је вредност дата унапред може ју задржати.

Како је уговорена казна у ствари висина штете установљена споразумом између самих странака, то суд нема право, да уговорену висину преиспитује безусловно, већ ју може ублажити само тада, кад је несразмер између висине казне и повређеног интереса друге стране тако несразмеран, да је та висина казне очевидно неправична.

У таком случају може суд казну снизити које снижење не може ићи испод праве штете, али може бити износ и преко праве штете, уколико према околностима случаја није то неправично.

Призивни суд је установио, да је штета већа од дане кауције, а није казао, на основу којих доказа је то установио, а нити, колика је штета. Тиме је суд повредио и формалио право,

Услед свега тога морао је Касациони суд поводом ревизије тужитеља призивну пресуду разрешити.

У настављеним поступку имаће призивни суд установити колику је штету тужени претрпео, те то образложити; затим ће држећи се горе истакнутих начела довести нову одлуку у погледу враћања тражене кауције, као и одлучити о трошку ревизионог поступка.

Одлука о трошковима ревиз. поступка се оснива на § 543 и 508 Грпп.

Нови Сад, 26 септембра 1938 године.

* * *

Превисоку конвенционалну казну суд може ублажити само на молбу дужника, и то чак и онда, ако се дужник уговором одрекао да тражи ублажење, наравно само у случајевима очевидне неправичности.

*

Види: I. 54, — X. 42, и XVIII, 118.

3.

Општина не може путем адвоката тражити наплату општинског пореза, приреза и других јавних дажбина.
(Кс. у Н. Саду, Рек. II. 228-937.)

Рекурс не уважава, побијани закључак одобрава.

Разлоги: По 108 §-у Закона о Општинама, општински прирези и самосталне дажбине наплаћују се екsekутивно и застаревају као државне дажбине.

У смислу чл. 30 уредбе о осигурању, принудној наплати и ненаплативости порезе на сву другу имовину пореског дужника изван оне која је таксативно набројана у цит. члану под 1—3, може се водити због пореског дуга само судска оврха.

Како тражилац извршења предлаже суду одређење оврхе на вангрунтовни плодужитак некретнине извршеников, дакле на имовину која није наведена под тачкама 1—3 чл. цит. уредбе, то је за одређење оваквих оврха надлежан суд, те се оваква одлука и не може административним путем спровести. Тиме што се у смислу § 213 чл. LX из године 1881 извршење на грунтовно неукњижени плодужитак спроводи као на покретну ствар је само прописан начин извршења за суд, те тиме овакав плодужитак није постао таково имовинствено, на коју се могу применити прописи из ст. 1 и 2 цит. чл. 30.

Но како је тражење општине као административне власти да суд одреди оврху за наплату пореза, приреза и других јавних дажбина на чију наплату је као административна власт законом овлаштена, службени акт једне власти, то се ово тражење може вршити само службеним путама и то путем службених органа те власти, како се пак вршење службене радње без законског овлаштења не може ни пренети на треће лице, нити вршити путем овлашћеног лица — а оваково законско овлаштење не постоји, — то општина није могла тражити одређење оврхе путем адвоката.

Како дакле општина није поднела замолбу у §-ом 84 зак. о општинама прописаној форми, то је ваљало побијени закључак којим се молба ради одређења оврхе одбија из ових разлога одобрити.

Нови Сад, 26 вгуста 1938 године.

4.

I. Поред установљења крив суда, да је мл. тужени из нехата избио око тужитељево, тужени не може у грађанској парници доказивати, да не терети кривица њега, већ само тужитеља. — II. И отац такођер одговара за штету коју је његов малодобни син починио, ако је пропустио своју дужност надзора, односно ако је својим поступком омогућио и олакшао извршење крив. дела. (Кс. у Н. Саду, Г. 1163-1930).

Касациони суд Б. Одељење одбија ревизиону молбу туженика, те их обвезује, да тужиоцу на руке правозаступника му плати у року од 15 дана под претњом принудног извршења у име ревизионих трошкова 610 динара.

Разлози: Тужени I реда правомоћном пресудом кривичног суда осуђен је, што је тужитељици из нехата рукотворним пиштољом, барутом напуњеним, пуцајући, избио десно око. Ова пресуда меродавна је и за грађански суд, па према томе тужени I р. дужан је дати отштету.

Стога није допуштено доказивање да I р. туженог не терети кривица, већ саму тужитељицу. Жалба ревизионе молбе туженога дакле у питању кривице тужитељице није могла доћи у обзир, тим мање, јер позивни суд није ни установио такве чињенице из којих би се кривица тужитељице могла установити. Према томе за I ред. туженога спорна је само висина отштете.

Но, како ревизиона молба не напада основ израчунавања висине отштете, наиме, да је зарада тужитељице изнашала 30 динара дневно и да је њена радна способност са 30% умањена, већ тврди само то, да тужитељи-

ца нема у опште штету, јер зарађује, то је ревизиону молбу и у погледу висине отштетне своте ваљало одбити, јер само та околност, да тужитељица и даље ради и зарађује не ослобађа тужене од плаћања отштете, будући да није утврђено да тужитељица исто толико зарађује, као да није изгубила једно око, и да јој је неумањена толика зарада и у будуће осигурана.

Но ваљало је одбити ревизиону молбу и II ред. туженога, оца I ред. туженика. Позивни је суд, наиме, установио да је мати тада 15 годишњег туженога I реда по налогу II редног туженога I редном туженом дала 25 динара да би овај за тај новац купио барут и тако на дан Божића могао пуцати, а да га није бар поучавао и упозорио на опасност таквог пуцања.

Тиме је II реда тужени под чијом се очинском влашћу налазио I редни тужени, пропустио своју дужност надзора и тим својим поступком допринео извршењу крив. дела од стране свога сина јер је требао забранити сину пуцање, а не омогућити и олакшати му то. Рђав обичај пуцања на Божић не извиђује туженога I реда. Поред оваковог стања ствари позивни суд је умесно применио материјално право, када је нашао да је и II редни тужени отац I ред. туженога одговоран за повреду тела тужитељици будући да је I редни тужени за сада без иметка.

Тужени напада додуше ово установљење позивног суда, но жалбе му нису основане. Наиме околност да ли позивни суд поклања вере исказу неких сведока или не, не сачињава предмет ревизије, у колико се оцена веродостојности сведока није збила повредом каквог правног правила, па како закон не забрањује да се и рођацима странака коју терети дужност доказивања поверује, то је позивни суд могао упитно ствње ствари установити на основу исказа тих рођака.

Жалба ревизионе молбе због тога, што позивни суд није саслушао и сведоке туженика, није могла зато доћи

у обзир, јер тужени нису пред призивним судом — него само пред I степеним судом тражили саслушање тих сведока. Како је према томе ревизиона молба оба туженика у целости неоснована, то је ваљало исте одбити.

Расположење у погледу трошкова оснива се на 425 § Грпп-а.

Нови Сад, 19 октобра 1933 године.

5.

Последњи став §-а 596 Грпп. не може се аналогно примении и на ревизиске рекурсе, поднесене против потврђујућих II степених закључака.

(Сто Седморице у Загребу, Рек. 1659-1937).

Ревизијски рекурс се одбацује.

Образложење: Првостепеним закључком је по §-у 254 Грпп. прекинут поступак у назочној парници, док не буде правоснажно окончан поступак, који је отпочет код управне власти о правном одношају парничних странака, од којег зависи одлучивање о назочном њиховом правном спору.

Поводом рекурса тужиоца потврдио је другостепени суд побијаним својим закључком закључак првостепеног суда.

Закључак другостепеног суда побија тужилац ревизиским рекурсом стојећи на становишту, да је у конкретном случају унаточ законском пропису §-а 622 Грпп. допуштен ревизиски рекурс на трећи степен, пошто је другостепени суд својим закључком од 20 марта 1937 бр. Пл. 159/1937-3, наметнуо првостепеном суду своје правно становиште у погледу прекидања поступка; када је поводом туженичног призива против првостепене пресуде од 29 октобра 1936, бр. П. 686/1936 2, укинуо ту пресуду и ствар вратио првостепеном суду на поновно расправљање и одлучивање, а да није придржао правоснажност свом закључку.

То становиште тужиоца није основано, јер је законски пропис §-а 622 Грпп. у том погледу безувјетан, те не допушта изнимке. Против закључка другостепеног суда, којим је као у назочном случају, потврђен закључак првостепеног суда, није допуштен у парничном поступку ревизијски рекурс. Последњи став §-а 596 Грпп. се наиме не може аналогно примијенити и на ревизијске рекурсе поднесене против потврђујућих другостепених закључака.

Из тих разлога је ваљало одбацити ревизиски рекурс тужиоца као недопуштен.

Сто Седморице.

У Загребу, дне 18 августа 1938 године.

6.

Сама та околност, што је у буџет унесена извесна свота из које би се имала исплатити ренумерација чиновницима, још не даје права дотичним чиновницима, да траже исплату ренумерације, ако надлежни орган није донео решење, да се да и исплати ренумерација дотичним чиновницима, па ни онда, ако је тај буџет одобрен од Министирства финансије.

(Кс. у Новом Саду, Н. Г. 925 1934.)

Касациони суд ревизију тужиоца одбија и осуђује га да туженом, у року од 15 дана под претњом оврхе, плати у име трошкова ревизионога поступка 305 динара.

Разнози: Тужилац је у тужби навео да је градско претставништво града В. Б. за пословне године 1925 до 31 марта 1930 године одобрило ренумерацију свим намештеницима градске Електричне централе за прековремени рад који су код Централне обављали. То решење је за сваку годину одобравало и Министарство финансија; износ ренумерације бивао је положен у градску благајну, где је чуван као депозит у сврху да се из њега ренумерација исплати. Тужилац, који је такође намештеник Е.

лектричне централе, обратио се у више махова Градском претставништву са молбом, да му се установљена и одобрена ренумерација исплати, али његовој молби није никада удовољено. Тражио је да суд Град В. Б. осуди да му у име установљене ренумерације плати своту од 6000 динара са каматом о 5% од 6 јула 1931. Тужени је порекао да би градско претставништво икада било донело решење да се тужиоцу ренумерација исплати.

Првостепени суд, Срески суд у В. Б., тужиоца је са тужбом одбио, а позивни је суд ту пресуду у целини потврдио.

Жалба тужитељева да је позивни суд повредио правне прописе, није основана. Позивни је суд без повреде формално-правних прописа као чињеницу установио, да је свота за исплату ренумерације уношена, додуше, у прорачун градске Електричне централе, али да градско претставништво није никада доносило одлуку да се ренумерација намештеницима стварно исплати. Из списима прикљученога записника скупштине градског претставништва од 7 марта 1932 год. напротив, види се, да је тај предмет био скинут са дневног реда и упућен електричном одбору да га процени и донесе конкретан предлог у погледу рентабилности и чистог прихода Електричне централе. Правилно је, према томе, позивни суд изрекао да из саме чињенице да је у прорачунима за Електричну централу уношена и свота из које би се имала ренумерација исплатити, још не овлашћује туженога да наплату ренумерације тражи, јер је прорачун, без решења о наплати за то надлежнога органа, унутрашња ствар града В. из кога тужитељ не може изводити никаква права. Тужилац, међутим, и не тврди, како је то и позивни суд изрекао, да би се град В. уговором био обавезао да му, поврх плате, исплаћује и ренумерацију.

Како је тужилац са ревизијом одбијен, осуђен је да плати ревизиске трошкове у см. §§-а 143 и 152 Грпп.

Нови Сад, 3 септембра 1938 године.

7.

У смислу 251 куријалне одлуке није, додуше битан услов за ваљаност тестамената, да у клаузули буде изречено, да је тестаменат тестатору на матерњем језику протумачен, јер се та чињеница може доказивати и тестаментарним сведоцима, али је у сваком случају потребно, да у тестаментарној клаузули буде поменуто, да је тестаменат тестатору прочитан.

(Кс. у Н. Саду, Г. 807-1932.)

Касациони суд ревизиону молбу тужених одбија.

Разлози: Тужитељи су у тужби навели да је њихов рођак, Т. М. умро 22 децембра 1927, оставивши иза себе писмени тестаменат, но да је тај тестаменат неваљан. Неваљан је зато, јер је састављен на српском језику који тестабор није разумео, а у клаузули није поменуто, да је прочитан и да је тестабору на мађарском, матерњем језику, протумачен. Сем тога тестабор је тестамент сачинио неколико часова пре смрти, када већ није био при свести, или је већ био толико слаб да није био способан да своју вољу слободно изрази. Тврдили су тужитељи, даље, да је од четири тестаментарна сведока српски језик познавао само један, иако је пропис да у случају ако је тестаменат истављен на језику који тестабор не разуме, бар два опоручна сведока морају познавати језик на којем је опоруча састављена. Тужени су порекли наводе тужбе и тврдили да тестаменат у свему одговара законским прописима, јер је један од сведока тестаменат на матерњем језику опоручитељу протумачио, а да није битан услов за ваљаност тестамената да та чињеница буде и у клаузули тестамената потврђена.

Првостепени суд, Окружни суд у Сомбору, тужитеља је са тужбом одбио и осудио га да плати трошкове, док је другостепени суд првостепену пресуду преиначио тужбу уважаио и тестаменат огласио неваљаним.

Жалба тужених да је позивни суд повредио прав-

не прописе није основана. Неспорно је међу странкама да је тестаменат сачињен на српском језику, а да тестатор на српском језику није знао ни говорити, нити читати ни писати. У см. 250 Начелне куријалне одлуке у таквом случају тестаменат има бити састављен у см. прописа §-а 6 Зак. чл. XVI из године 1876. У см. 251 Куријалне одлуке није, додуше, битан услов за ваљаност тестамена да у клаузули буде изречено да је тестаменат тестатору на матерњем језику протумачен, јер се та чињеница може доказивати и тестаментарним сведоцима, али је у сваком случају потребно да у тестаментарној клаузули буде поменуто да је тестаменат тестатору прочитан. Како то у коркретном случају није речено, правилно је поступио Апелациони суд када је тестаменат огласио неваљаним.

Нови Сад, 26 септембра 1938 године.

* * *

Види: II. 2, 71. — III. 123, 138. — IV. 3, 52, — V. 5, — VI. 50, 66, 77, 80, 84. — VII. 14, 79. — VIII. 1, 28, 89, 206. — X. 31. — XI. 54. — XIII. 29, 39, 49, 57, 95 — XIV. 168. — XVI. 13, 25, 62. — XVII. 23 и XVIII. 8, 266.

8.

Лице, кога неко прими у своју кућу с тим обећањем да ће га посинити и учинити својим наследником, па то не уследи, пошто је давалац обећања умро не градивши тестаменат, — има права, да од наследника тражи одговарајућу вредност обављеног рада, у колико и наче постоје и други услови за досуђење ове вредности. Ово се правило има применити и онда, ако је то лице у законском наследном односу са даваоцем обећања, па вредност добивеног законског наследства не стоји у размери са вредношћу обављеног рада.

(Кс. у Н. Саду. Рев. II 224-1934).

Касациони суд у Новом Саду услед ревизионе молбе тужитељеве разрешава пресуду позивног суда и упу-

ћује тај суд на даљи поступак и доношење нове одлуке, у којој се има решити и то питање која ће странка сносити ревизионе трошкове, који се установљавају за тужитеља у износу од 750 динара, а за Државни Ерар у име таксе на ревизиону молбу 200 динара.

Разлози: Тужилац ревизионом молбом напада оно установљење позивног суда да пок. М. К. није обећао тужитеља посинити и оставити му тестаментом целу имовину, те да га је у ту сврху као малолетног себи узео.

Сматра да се то установљење коси са садржајем списка и исказима сведока Ш. Ј., Р. Ј., Г. Ф., Г. Ј. и М. Ђ.

Према исказима истих сведока сматра да је позивни суд требао установити, да је малолетног тужиоца његов пок. стриц М. К. узео себи у сврху да га посини, те да услед тога није изучио започети сарачки занат, те да је стога остао надничар, па да стога услед неиспуњеног услова настаје обавеза плаћања оштете.

Жали се, надаље, да позивни суд није одредио са слушање понуђених сведока Е. Ј. и др. ради установљења чињеничног стања да је пок. стриц М. К. у ту сврху узео да га посини.

Предлаже, да се за изгубљен занат и неиспуњен услов досуди му оштета у висини, коју су стручњаци Ш. Ф. и К. Ј. доказали, те пошто ради те висине штете није чињенично стање установљено предлаже да се позивни суд на установљење чињеничног стања у том правцу упути.

Напокон сматра да је повређено формално право, кад тужбеном петиту према 2—15 ред. тужених није удовољено, и ако се нису бранили те је против њих тражио контумациону пресуду већ на првој мериторној расправи пред I. степ. судом.

Предлаже да се II. степ. пресуда преиначи тужби места даде и тужени пресуду на снашање парничних, позивних и ревизионих трошкова, односно, да се II. степ. пресуда разреши, те позивни суд упути на установљење нападнутог чињеничног стања.

Касациони суд размотривши поводом ревизије тужитеља призивну пресуду и поведени поступак призивног суда нашао је, да је осим већ проведених доказа потребно још саслушање у призиву тужитеља предложених сведока Е. Ј. уд. Ш. М. и М. Д. из Бач. Н. С. ради установљења чињеничног стања да ли је пок. М. К. стриц тужитељ узео к себи тада малолетног тужиоца у сврху посињења, те евентуално и уз какве услове.

При том се мора уважити да лице кога неко прими у своју кућу с тим обећањем да ће га посинити и учинити својим наследником па то не уследи, пошто је давалац обећања умро без тестаментa — има право да од наследника тражи одговарајућу вредност обављеног рада — уколико иначе постоје и други услови за досуђење ове вредности.

Ово се правило има применити и онда ако је то лице у законском наследном односу са даваоцем обећања па вредност добивеног законског наследства не стоји у сразмери са обављеним радом.

У оваком случају томе лицу припада разлика између припалог му законског наследног дела и вредности стварно обављеног рада, од које се имају одбити све предности које је то лице и његова породица уживала за време обављања рада.

Према томе ће призивни суд имати установити у горњем правцу чињенично стање те утврдити, да ли у смислу горњег правног правила припада, те колика награда тужитељу за рад у кући пок. М. К. кроз време, док је најпре сам а после са женом деловао у газдинству оставитеља одбивши од исте оно, што су тужилац и његова супруга добили на стану, храни, оделу, опреми приликом склапања брака и т. д. те одбивши вредност оног дела који је тужитељу по законском наследном праву из оставине пок. М. К. фактично већ припао.

При том ће имати чињенично стање установити ценећи исказе свих саслушаних сведока и стручњака, те и оних који ће се још саслушати.

Што се тиче навода ревизионе молбе да је повређено формално правно правило, што није против тужених 2—15 ред. изречена контумациона пресуда и ако се нису бранили ни пред првостепеним ни пред призивним судом, те и ако је на првој мериторној расправи таква пресуда затражена, Касациони суд налази, да није на првој мериторној расправи, већ на расправи о прихватању парнице дне 19-IX 1931 (број 2) затражено и одбијено доношење контумационе пресуде.

Тужитељ се против тог поступка није жалио (§ 227 грпп.), а није ни у образложењу свог призива против првостепене пресуде у том правцу ставио предлог (§ 498 грпп.), а уз то се ту ради о таквом захтеву који се, јер извире из обвеза оставитеља, те до висине наследног дела, може само јединствено решити, па је према томе у смислу § 80 грпп. радња туженог I. реда од важности и за остале парничне учеснике.

Према томе се против њих није могла контумациона пресуда донети.

Како се према горњем у овој парници не може по ревизионом суду донети одлука, ваљало је пресуду призивног суда у смислу § 543 грпп. разрешити и упутити призивни суд на даљи поступак и доношење нове одлуке.

Установљење ревизионог трошка оснива се на установама из §§ 543 и 508 грпп.

Нови Сад, 11 маја 1938 године.

9.

У наследном уговору, састављеном уз одржање прописаних формалности, садржан тај споразум између родитеља и њихове ћерке, да у случају смрти ћерке, све овим уговором дароване некретнине, имају да на следе њезини родитељи, јесте у корист родитеља склопљен правни посао, следствено томе, без њихова пристајанка ћерка не може те некретнине, заједничким тестаментом, грађеним са својим мужем, завештати у корист своје сестре. (Кс. у Новом Саду, Рев. 635-1930).

Касацциони суд ревизију тужених одбија и осуђује их да тужитељу, у року од 15 дана под претњом оврхе плате 830 динара ревизионих трошкова.

Разлози: Тужитељ је у тужби навео да су он и његова жена даровним уговором, склопљеним пред јавним бележником 27 јула 1914 године, даровали својој кћери и зету, прворедном тужбом, некретнине уписане у гр. ул. општине М. број 287 у површини од 17 јутара. Истом том приликом, и у истој јавнобележничкој испра-ви, обдарени су учинили заједничко тестаментарно рас-положење, према коме у случају смрти тужитељеве кће-ри, обдарене, свих поклоњених 17 јутара имају да на-следе дародавци по половини т. ј. тужитељ и његова жена. Упркос, међутим, таквога расположења, које су тужитељ и жена му прихватили и које, према томе, има карактер наследнога уговора, кћи тужитељева и муж јој сачинили су 1 јула 1933 године заједничку опоруку ко-јом су поклоњене им некретнине завештали сестри тес-таторке и њеним потомцима. Како обдарени, међутим, без пристанка дародаваца наследни уговор нису смели мењати и како се тужитељ са наследницима његове кће-ри, која је међувремено умрла, није могао споразумети, и упућен на парницу, тужитељ је тражио да се зајед-ничка опорука првореднога туженога и његове покојне жене, уколико вређа расположење наследнога уговора учињено у корист тужитеља, огласи да је без важности, те да се тужени, међу којима је и у корист непознатих наследника именовани старатељ, обвежу, да су му дужни признати право наследства на половину некретнина које су прворедномт уженом и његовој пок. жени даровани и предати му их у posed. Тужени су порекли да би се у конкретном случају радило о наследном уговору склоп-љеном у корист тужитеља и његове жене, него да се ради о заједничкој опоруци, коју су тестатори били вла-сни мењати без пристанка дародаваца.

Првостепени је суд тужбу уважио, а призивни је

суд, одбијајући призив тужених, првостепену пресуду у целини потврдио.

Жалба тужених да је позивни суд потврдио правне прописе није основана. Правилно је изрекао позивни суд да се у конкретном случају ради о наследном уговору, а не о заједничком тестаменту обдарених, првореднога туженога и његове пок. жене. У истој јавнобележничкој исправи, која садржи уговор о даровању, даропримци су учинили заједничко тестаментарно расположење према коме дароване им некретнине, у случају раније смрти опоручитељице, припадају дародавцима, тужитељу и његовој жени. У 9 ст. уговора је речено да то расположење даропримци чине са пристанком дародаваца, из чега је позивни суд извео правилан закључак, да су дародавци у томе правном послу суделовали као уговорна странка; да су то расположење у њихову корист прихватили и да се оно без њихова пристанка не може мењати.

Како тужени са ревизијом нису успели, ваљало их је осудити да плате трошкове ревизискога поступка у см. §§-а 143 и 152 Гра. парн поступка.

Нови Сад, 10 октобра 1938 године.

10.

Не стиче се заложно право погрешним укњижењем
цесије на заложно право. Овако укњижење не постаје
правомоћним, и у колико се оно не исправи (по §. 114
Зак. одн. §. 140 Пзк.) оно се може побијати тужбом.

(Кс. у Новом Саду, Реч. II. 51-938.)

Ревизија се тужитељице уважава, позивна се пре- суда мења и тужба уважава, па се установљава, да је неваљана укњижба права залога спроведена у корист ту- женог решењем з. к. 5387-1933 за главницу од 160 000 динара у земљ. књижном улошку број 811 града С под Ц. 89, услед чега се има успоставити пређашње земљишно

књижно стање, те је тужени дужан трпети, да се на основу ове пресуде брише наведено заложно право.

Уједно се тужени осуђује, да плати тужитељици у име првостепеног парничног трошка 6834 динара, у име призивног трошка 5250 динара, те у име трошка ревизионог поступка 3714 динара.

Све горње има се извршити за 15 дана под претњом принудног извршења.

Разлози: Тужитељица у својој ревизији напада призивну пресуду на основу ревизијских разлога из тачке 3 и 4 § 597 Грпп.

Наводи, да је призивни суд одбио тужбу сматрајући да тужитељица није активно легитимирана на тужбу по § 68 з. з. к. јер да није повређена у своме књижном праву.

Тужитељица тврди, да је повреда њеног књижног права у томе, што је она услед примитка 160.000 динара издала брисовну дозволу, да се за толику своту брише заложно право укњижено за главницу од 200.000 динара, а у место брисања укњижена је цесија и то са редом првенства пред остатком укњижене главнице, која остаје још у њезину корист.

Нарочито истиче поред других штета, које би могла имати, то, да она није хтела и неће да буде cedent, јер је cedent одговоран цесионару за постојање и неплативост цедираног потраживања.

Жалба тужитељице је основана.

Књижно право тужитељице је заложно право за главницу од 200.000 динара.

Цесијом она губи тражбину и заложно право до висине цедиране своте.

Према томе њено право залога било би укњижбом цесије повређено. Зато се има решити, да ли је укњижба цесије ваљана или не.

Није спорна садржина преписа исправе од 10 маја 1932 који се налази у списима, а на основу које је побијана цесија укњижена.

У тој исправи се каже: пошто је Др. М. И. лекар из С. на ову суму отплатио код нас износ од 160.000 динара, то дозвољавамо да се од нашег заложног права брише износ од 160.000 динара и пристајемо на то, да се овај износ укњижи и пред нашим заложним правом на првом месту у корист Др. М. И. лекара из С.

У тој исправи нема спомена о цедирању тражбине ни заложног права.

У истој се каже само то, да се дозвољује брисање заложног права за исплаћени део главнице, а кад се за наведену своту у корист Др. М. буде укњижило заложно право, онда тужитељица пристаје, да та укњижба има ред првенства пред остатком тужитељичиним.

Оно, што се има брисати, то се не цедира.

Но кад Др. М., чијим је новцем плаћен туђи дуг, добије од власника некретнина заложну исправу са дозволом укњижбе заложног права и на основу исте укњижи у своју корист заложно право, онда ће та укњижба добити ред првенства пред тужитељичиним остатком.

На основу исправе од 10 маја 1932 није се могла дозволити укњижба цесије.

Зато је та укњижба неваљана и може се побијати тужбом, ма да је одлука, којом је дозвољена и право-моћна постала.

Према томе постоји у овом случају ревизијски разлог из тач. 4 § 597 Грпп.

Зато је Касациони суд морао ревизију тужитељице уважити.

Пресуда о парничним трошковима се оснива на § 143 и § 152 Грпп.

Нови Сад, 3 октобра 1938 године.

11.

У смислу §-а 42 зак. чл. LIV 1912 на продужење извршења, има одгодну моћ и она још неправомоћна одлука, која је променила, ставила ван снаге, разрешила или ограничила одлуку, која је служила као основ одређењу извршења.

(Кс. у Н. Саду, Рек. 303-1937.)

Рекурс извршеника уважава побијани закључак укида и закључак среског као земљишнокрњижног суда у А. од 25 августа 1937 број Дн. 3581-37 одржава на снази.

Образложење: У горњем предмету је Срески суд као земљишнокрњижни суд у А. након што му је без икаква дописа или замолнице достављена пресуда среског суда у А. од 1 јуна 1937 број П. 389-37 г. 4, а у смислу расположења у диспозитиву исте, обуставио за дан 27 августа 1937 одређену дражбу некретнина Х. Ј. и његове жене рођ. А. П. из А., уписане у з. књ. ул. бр. 175 општине А.

Поводом рекурса оврховодитељице против тога решења, рекурсни је суд укинуо побијани закључак из разлога јер, да односна пресуда на темељу које је дражба обустављена није правомоћна те, јер за обуставу дражбе није предлежао ни предлог странака ни замолница парничног суда.

Касациони суд размотривши списе поводом рекурса извршеника којим је тражено укинуће нападнутог закључка и потврда закључка првог суда, нашао је, да је рекурс основан јер у смислу § 42 зак. чл. LIV:1912 на продужење извршења, односно у овом случају на одгону одређене дражбе некретнина, има одгодну силу и она још *неправомоћна* одлука, која је променила, ставила ван снаге, разрешила или ограничила одлуку која је служила као основ одређењу извршења.

Како је горе цитирана пресуда среског суда у А., и ако још неправомоћна ставила ван снаге дражбени проглас о одређењу извршне дражбе горе наведених некретнина, то је првостепени суд у смислу горњег законског прописа, правилно обуставио за дан 27-VIII 1937 одређену дражбу, и ако за то није било формалног захтева странака или замолнице суда.

Услед тога је ваљало рекурсу дати места и успоставити решење првог суда.

Трошак рекурса досуђен је по §§ 155 и 143 Грпп. Нови Сад, 9 новембра 1938 године.

12.

I. Правни лекови се имају изјављивати једновременно и у потпуности. — II. Дело крађе сматра се свршено од момента уклањања ствари из туђе моћи располагања и довођењем исте под своју моћ располагања,

(Кс. у Новом Саду, Кре. 133-1936).

Касациони суд ревизију оптуженога одбацује, а призив његов одбија.

Разлози: Против пресуде Окружног суда оптуженик је, на записнику о главном претресу, уложио само призив, због превисоке казне. Међутим, посредством новог браниоца, а у засебним поднесцима, уложио је и то: ревизију, због повреда закона из § 336 број 6 и § 337 бр. 1 б. скрп. а у оправдању ревизије навео је још и повреде зак. из § 337 бр. 1 а 2 и 3 скрп.

Касациони суд је нашао да је навед. ревизија, према начелом становишту овога Касац. суда заснованом на § 325 од 1 с. кр. п. да се правни лекови имају изјављивати једновременно и у потпуности, — касно изјављена, па је стога исту, на осн. §§ 341 и 345 од. 1 бр. 1 скрп. морао да одбаци, као недопуштену.

Решавајући пак о призиву, у см. §§ 334 од. 2 и 353 скрп. Касациони суд је морао да га одбије, јер налази да казна о којој је реч у пресуди Окружног суда одговара тежини учињенога кривичног дела и степену оптуженикове кривичне одговорности.

Касациони суд сматра за потребно да примети Окр суду: да је оптуженику, без примене прописа § 71 крз., погрешно одмерена казна строгог затвора, јер се, уз примену само § 31 односно § 32 крз., у конкретном случају при одмеривању главне казне није могло сићи испод 1 године робије. Наведеним својим поступком Окружни суд је учинио повреду материјалног закона означеног у § 337 број 3 скрп., јер је својом одлуком о казни прекорачио своју казнену власт. Но како у овом погледу не

постоји ревизија државног тужиоца, Касациони суд, држећи се прописа § 327 скрп., није могао да доноси потребну одлуку на штету оптуженикову, већ предњу приредбу чини Окр. суд, ради његовог будућег управљања.

Осим тога Касациони суд сматра да је погрешно правно становиште Окружног суда изложено у разложима нападнуте пресуде, у погледу кривичног дела описаног под бр. 2 диспозитива пресуде: да у датом случају не постоји свршено дело крађе, већ само покушај истог кривичног дела, ма да је оптуженик из чардака оштећениковог извадио извршен број клипова кукуруза и метнуо их у свој џак, јер да би дело било извршено да је оптуженик кукуруз понео собом изашавши испод чардака. Према начелима усвојеним у науци кривичног права и сталној судској јудикатури, дело крађе сматра се за свршено од момента уклањања ствари из туђе моћи располагања и довођењем исте под своју моћ располагања. У конкретном случају, оптуженик тиме што је извршен број клипова кукуруза извукао из чардака оштећеникова и исте већ ставио у свој џак, извршио је, а не само покушао да изврши, дело крађе о којој је реч у проширеној оптужници државног тужиоца, јер је наведеном својом радњом постигао прелаз поменутог кукуруза из туђе притежања у своје односно ставио га под своју моћ располагања. — Како пак ни у овом погледу не постоји правни лек на штету оптуженога, то се Касациони суд и овде држао прописа § 327 скрп.

Нови Сад, 30 септембра 1936 године.

13.

По §-у 97 зак о осигур. радника, послодавац је дужан дати накнаду, која прелази по суду за осигурање радника досуђену свому само у случају, ако је пресудом кривичног суда нађен кривим. Овај материјално-правни пропис, суд је дужан да узме у обзир по службеној дужности.

(Кс, у Н. Саду, Рев. II 121-938.)

Касациони суд ревизију туженога уважава и, преиначујући пресуду позивног суда, тужитељицу са тужбом одбија и осуђује ју да туженом плати 3803 дин. позивних и 2589 дин ревизионих трошкова у року од 15 дана под претњом оврхе.

Разлоги: Тужитељица је у тужби навела да је у кудељари туженога радила као радница у току 1931 године, све до 30 априла 1932, када је услед несретног случаја изгубила руку и постала неспособна за сваки физички рад. А како јој је онемогућено и да се уда, тражила је да се тужени осуди да јој је у име отштете дужан доживотно плаћати 800 динара месечно. Навела је тужитељица у тужби и то, да је против туженога био у току и кривични поступак, али да је овај, будући се није могла установити његова кривица, остављен.

Тужени се, између осталог, бранио тиме, да је тужитељица, која је била осигурана у см. Закона о осигурању радника Средишњи уред за осигурање радника својом пресудом од 24 јан. 1934 год бр. Р. 34098-19744/1938 досудио је месечну ренту од 250 динара, и да тужитељица будући он — тужени — пресудом кривичног суда није оглашен кривим, нема од њега ништа више да потражује. У доказ ове своје тврдње тужени је прикључио уверење Окружног уреда за осигурање радника у С од 18 новембра 1931 године у којем се то посведочава. Тужени на прво рочиште није приступио, те је Окружни суд на захтев тужиоца донео пресуду због изостанка. Позивни је суд, одбијајући захтев туженога ради повраћаја у претходне стање, позив туженога одбио и потврдио првостепену пресуду.

Жалба туженога да је позивни суд повредио правне прописе основана је. Чињеница да је тужени са првог рочишта изостао, не разрешава суд од дужности да се обазире на све оно, на што мора пазити по службеној дужности (§ 497 грађпп.). По службеној дужности суд је дужан узимати у обзир и принудне материјално-правне

прописе, као што је у конкретном случају § 97 Закона о осигурању радника. У смислу истог законског прописа, послодавац је дужан дати накнаду која прелази по суду за осигурање радника досуђену своту само у случају, ако је пресудом кривичнога суда нађен кривим. Тужитељица, међутим, како је истакнуто, већ у тужби наводи, да је кривични поступак против туженога обустављен, да он, дакле, пресудом кривичнога суда кривим није проглашен. Према томе је ревизијској жалби туженога ваљало дати места и тужитељицу са тужбом одбити, без обзира на то да ли се изостанак туженога са првога рочишта може оправдати или не.

Расположење о трошковима оснива се на прописима §§-а 143 и 152 грпп.

Нови Сад, 27 јуна 1938 године.

*

XVIII. 52.

14.

Тај пропис чл. 4. Уовз. да се прописи Уредбе не примењују на тражбине земљорадничких задруга и њихових савеза, има се применити и на ону задругу, која је тек касније претворена у земљорадничку задругу, ако то није учињено једино у сврху да би се она могла користити погодношћу прописа цитиране уредбе.

(Кс. у Н. Саду, Рев. II. 721-1936.)

Касациони суд ревизију тужених одбија и осуђује их да тужитељици, у року од 15 дана под претњом оврхе плате 550 динара ревизионих трошкова.

Разлози: На тужбу тужитељице Земљорадничке кредитне задруге у М., Срески суд у С. је меничним платежним налогом обвезао тужене да тужитељици плате меничне своте од 2000 динара, 2400 динара и 10.400 динара. Тужени су у својим приговорима навели, између осталог, да нису могли бити утужени, јер су заштићени

е мљорадници. Тужитељица се позивала на пропис чл. 4 Уредбе о заштити земљорадника од 30 септембра 1935 године бр. К. М. 184, према коме се Уредба о заштити земљорадника неће примењивати на потраживање земљорадничких задруга и њихових савеза. Тужени су приговорили да се поменути пропис Уредбе не може применити на конкретан случај, јер тужитељица није била задруга и у време када је дуг постао (1929 године), јер се из приложеног уверења Савеза задруга види да је тужитељица примљена у чланство задруга тек 8 децембра 1932 године, тужени су, међутим, новац узели од правне претходнице тужитељицине: Вересиског удружења у М., које није било задруга.

Првостепени је суд менични платежни налог оставио на снази, а призивни је суд првостепену пресуду у целини потврдио.

Жалба тужених, да је призивну суд повредио правне прописе, неоснован је. У см. чл. 4 Уредбе о заштити земљорадника од 30 септембра 1935 К. М. бр. 184 „прописи уредбе неће се примењивати на тражбине земљорадничких задруга и њихових савеза“. Тужени су утужене своте дигли, истина, од Вересиске задруге у М током 1929 године, али је иста задруга у току 1932 године претворена у земљорадничку задругу, која утужена потрживања није стекла у сврху да се користи погодношћу прописа цитиране Уредбе, него је дуг преузела од своје правне претходнице. Но без обзира на то да ли тужитељица као задруга ужива погодност чл. 4 цитиране Уредбе, она је била власна да менице утужи и као непривилегисани веровник, јер су доњи судови установили као чињеницу, да тужени менице о року плативости нису заменили новима, него да су менице ставили у судски полог тек у току поступка код првостепенога суда. У случају пропуста замене меница о року плативости, према Уредби о заштити земљорадника која је била на снази у време предаје тужбе (Уредба од 30 септембра 1935

чл 3 ст. 7), сваки веровник је био властан: „да подиже тужбу за наплату меничних потраживања“.

Како тужени са ревизијом нису успели, ваљало их је осудити да плате трошкове ревизионог поступка у см. прописа 143 и 152 Грађ. п. п.

Нови Сад, 19 септембра 1938 године.

Види: XVI. 66, 116. — XVII. 154. — XVIII. 131, 132, 239 и 261.

15.

Правно је правило, да имаоца менице терети дужност доказивања, кад дужник пориче свој потпис. Истинитост потписа се не може поуздано установити искључиво сравњивањем потписа дужникова са потписом на меници. Сравњивање потписа може се употребити само као надопуњујуће средство.

(Кс. у Новом Саду, Г. 643-1929.)

16.

Погрешно је налажење првостепеног суда, па према томе и Апелационог суда, да спорна меница, на којој је доспелост означена: „од данас (1 октобра 1930 год.) до 1 јула 1931 год.“ има важност менице, пошто се према § 2 ст. II мен. зак. има сматрати као меница по виђењу, јер се према § 2 ст. II мен. зак. као меница по виђењу, сматрају само оне менице, код којих доспелост није никако означена, али ако је доспелост означена али не онако како предвиђа § 32 мем. зак., онда такве менице као менице не важе.

(Кс. у Београду 4006-1933.)

17.

Директору новчаног завода припада отказно време од годину дана.

(Кс. у Н. Саду, Г. 130-1933.)

Касациони суд ревизиону молбу тужене одбија, ревизионој молби тужитеља даје места и поводом исте пресуду призивног суда разрешава у погледу оног дела који се тиче ренумерације и упућује га на даљи поступак и доношење нове одлуке у којој се има решити и о ревизионим трошковима, који се установљавају за тужитеља у своти од 3612 дин. а за тужену у своти од 3466 дин.

Разлози: Против пресуде призивног суда поднела је тужена ревизиону молбу, жали се како због повреде формално правних, тако и због повреде материјално правних прописа.

Повреду формално правних прописа налази у томе, што призивни суд није утврдио чињеничко стање у погледу укидања пензионог фонда, те је тиме онемогућио, да ревизиони суд оцени да ли укидање пензионог фонда утиче на утврђење отказног рока.

Ова жалба је неоснована, јер призивни суд је установио као чињеницу да укидање пензионог фонда и подела овога фонда не [стоји у никаквој вези са правом тужитеља на отказно време, само није дао разлоге, а ни овај недостатак ни ово установљење тужена ревизијом ни не напада како то захтева § 534 Грпп., нити наводи било какве чињенице из којих је суд требао извести противан закључак.

Жали се надаље и због тога, што призивни суд противно вољи странака и § 1, 6, 7, 8 и 12 А. Г. З. и § 36 Царског патента од 7 августа 1750, није применио § 92 Обртног закона, него је позивом на судску праксу тужитељу досудио принадлежности још на девет месеци признавши му право на отказано време од једне године.

Касациони суд налази да је и ова жалба неоснована.

Наиме неспорно је међу странкама установљено да је тужитељ према одлуци управног одбора тужене од 15 августа 1930 године постављен за директора туженог новчаног завода — а у смислу садржине писма тужене 27 августа 1930 године с тим да се службени одношај

просуђује према установама Обртног закона (зак. чл. XVII. из 1884 године) и да како тужитељ тако и тужени имају право отказати овај одношај за време које предвиђају свагдашњи законски прописи, који буду на снази на дан отказа.

Како се директори новчаних завода А. Д. не могу сматрати таквим помоћним особљем, које је наведено у § 92 зак. чл. XVII из 1884 одн. § 57 XXXVII. зак. чл. из 1875 године и чије је отказно време регулисано овим прописима, то је позивни суд без повреде материјалног права установио а на основу сталне судске праксе која се оснива на § 1 трг. закона узевши у обзир важност посла и делокруг тужитеља, да му припада отказно време од годину дана. Позивање тужитеља на нар. Бр. 4951-1918 М. З. је неумесно, јер се у смислу § 4 цит. наредбе, потраживања, која намештенику у смислу ове наредбе припадају, могу само у току од две године — од дана ступања у живот ове нар. т. ј. од 6 марта 1919 године остварити.

Навод тужене да на територији где је још на снази А. Г. З. судска пракса не може доћи до примене, у конкретном случају није оправдан, јер није у питању однос на који би се имале применити одредбе А. Г. З., већ је у питању примена специјалног закона, на који се не могу примењивати цитирани §§ А. Г. З. Према горе изложеном ваљало је ревизију тужене одбити.

Како је међутим основана жалба тужитеља, јер је позивни суд обзиром на нејасну стилизацију записника управног одбора од 15 августа 1930 године повредом формално правних прописа отклонио преслушање сведока, којима је тужитељ желео доказати, да је између њега и туженога уговорено плаћање ренумерације и да је то био саставни део његове плате — без обзира на садржину акцептног писма — и да му је ренумерација исплаћивана и у оним годинама када завод није имао добитка, то је ваљало нападнуту пресуду у колико се

односи на плаћен ренумерације разрешити с тим да позивни суд спроведе доказни поступак у напред изложеном правцу и то преслушањем сведока пријављених од стране тужитеља у току позивног поступка, те након тога донесе нову одлуку.

Расположење у погледу снашања ревизијских трошкова оснива се на §§ 543 и 508 Грпп.

Нови Сад, 6 марта 1937 године.

* * *

Види: VI. 26. — VIII. 122. — XVIII. 128.

18.

I. Редовни судови нису надлежни да испитују законитост рада управних власти, кад се ради о решењима, која исте власти доносе у своје законитом делокругу, и то све докле, док није доведена у питање и сама лична одговорност чиновника те власти, која је донела нападнуто решење, дакле док се не покрене општинска парница. — II. Брисовну тужду у смислу §-а 68 Зкз. може подићи свако лице, које је побијаним уписом потврђено у земљишнокњижном праву. Но може ју повести и оно лице, чије право није било укњижено пре побијаног уписа, али је стечено и без укњижбе (као доселошћу или универзалном сукцесијом). — III. Државни Епар и ако није на општинско земљиште у корист његову укњижена забрана отуђивања и оптерећивања у сврху аграрне реформе, може повести парницу у смислу §-а 68 Зкз. јер за општ. земљишта важи та забрана и ако иста није убележена у земљ. књиге.

(Кс. у Новом Саду, Рев II. 718-1937.)

Ревизија туженог се не уважава и позивна пресуда одобрава.

Тужени се осуђује, да плати тужитељу у име трошка ревизионог поступка 260 динара, за 15 дана под претњом принудног извршења.

Разлози: Тужени у својој ревизији против призивне пресуде ставља приговор, да суд није надлежан у стварима које се тичу аграрне реформе.

Затим у меритуму напада призивну пресуду због ревизионих разлога из тач. 3 и 4 § 597 Грпп.

Истиче, да се спорна земља не може узети у сврхе аграрне реформе с обзиром на уредбу од 9 јула 1927 број 4084-1927, према којој се на томе земљишту на коме се провађа мелиорација на подручју Дунавско Тамиш. ке водне задруге, неће провађати аграрна реформа, док се не исплати подигнути зајам, према томе је општина могла ту земљу продати 1930 године, па да се стога та земља 1933 више већ није могла узимати у сврху аграрне реформе, те да се иста земља није могла узети у сврху аграрне реформе као ритска земља ни по ранијим прописима о аграрној реформи.

Ови се разлози нису могли уважити, јер доиста нису редовни судови надлежни да испитују законитост рада управних власти, кад се ради о решењима, која исте доносе у свом делокругу и то све дотле, док није доведена у питање и сама лична одговорност чиновника оне власти, која је донела нападнуто решење, дакле док се не покрене отштетна парница.

Даље напада тужени, призивну пресуду и због тога, што да је против одређења побијане укњижбе права власништва још 1931 Државни ерар поднео уток, који уток је окружни суд одбио из разлога, јер да је та земља изузета испод удара аграрне реформе. Сматра, да се то укњижење због тога сада не може нападати тужбом, а да се не напада и сам купопродајни уговор а услед чега да је потребно, да буде тужена и општина Г. као продавалац

Ни овај се разлог није могао уважити.

Тужитељ тражи у тужби, да се установи, да је нападнута укњижба оригинално неважна, јер се земљиште као аграрно није могло продати.

онај, који има удела у предностима, намењеним му по тестаменту. (Н. О. 28-III-1911 број 5965).

263.

По јавном бележнику састављен тестаменат одговора захтеву за ваљаност, прописаном у тач. б) § а 82 зак. чл. XXXV: 1874 о краљ. јавним бележницима, ако је присутни други јавни бележник или два сведока само приликом прочитања писменог тестамената, одобрења садржине од стране тестатора и приликом потписивања. (П. О. 14-I-1908 број 80).

264.

У погледу јавног тестамената, који има да састави јавни бележник, осим захтева за ваљаност посебно установљених у §-у 82 зак. чл. XXXV: 1874, за пословне сведоке се у смислу §-а 72 сада цитираног закона, још нарочито захтева, да од њих бар један зна писати и читати. Оваким сведоком се може сматрати само онај, који разуме језик тестамената односно исправе и на њему зна писати и читати. (Н. О. 18-V-1909 број 939).

265.

1) Срески судови су без изузетка овлашћени да састављају јавне тестаменте.

2) Срески судови при састављању јавних тестамената дужни су поступати на начин, прописан у зак. чл. XXXV: 1874 и само у погледу спољашње форме исправе, дужни су примењивати прописе постојеће за судови. (П. О. број 12 од 13-IV-1884).

266.

Краљевски срески судови и с обзиром на одредбе из § а 9 зак. чл. VII: 1886 овлашћени су без изузетка, да састављају јавне тестаменте, и тако за ваљаност јавног тестамената, састављеног од стране среског судије, није потребно, да се докаже спреченост јавног бележника или неодложност тестирања. (Н. О. 12 X-1909 број 2699).

Убр. 1. 07/848